

Nr 120.

Af herr **Leander** m. fl., om *skrifvelse till Kungl. Maj:t rörande skyldighet för bolag, som afses i 12 och 14 §§ i förordningen angående försäljning af brännvin, att vid öfverlåtande af utminuteringsrättighet stadga villkor af visst innehåll, m. m.*

Enligt § 17 i gällande brännvinsförordning äger bolag, som bildats för detaljhandel med brännvin, att på vissa villkor öfverlåta rättighet till utminutering eller utskänkning åt enskild person. I fråga om rättighet af sistnämnda slag eller utskänkingsrättighet stadgas, att den, som fått dylik rättighet på sig öfverlåten, skall vara skyldig att hos bolaget inköpa allt för rörelsen erforderligt egentligt brännvin och det brännvin i öfrigt, som bolaget tillhandahåller i sin rörelse. Däremot lägger förordningen ej hinder i vägen för innehafvare af öfverlåten utminuteringsrättighet att inköpa sin spirituosa, hvar han behagar.

Då sådant bolag, hvarom här är fråga, icke har till ändamål att bereda vare sig delägarna eller andra enskilda personer någon vinning utan endast att i sedlighetens intresse ordna och handhafva detaljhandel med brännvin, strider det tydligen mot det s. k. Göteborgssystemets anda, att öfverlåtelse af rättigheter till enskilda personer får förekomma. Enligt vårt förmenande hade det för nykterhet och allmän ordning varit lyckligast, om den nya brännvinsförordningen af 1905 ålagt vederbörande bolag att själfva ombesörja all handel med spirituosa. Då så emellertid icke skett, anse vi det för närvarande lönlöst att påkalla någon ändring i denna punkt. Däremot finna vi redan nu tiden vara inne för undanröjandet af oegentligheten, att en innehafvare af öfverlåten utminuteringsrättighet skall kunna

till förfång för det allmänna gå vederbörande bolag förbi och ej vara skyldig att i likhet med innehafvare af utskänkningsrättighet inköpa sitt brännvin genom bolaget.

Det särskilda utskott, som vid 1905 års riksdag hade att förbereda frågan om revision af brännvinsförsäljningsförordningen, ansåg, att lagstadgad skyldighet för innehafvare af öfverlätna utskänkningsrättigheter att från det öfverlåtande bolaget fylla det för rättighetens utövande erforderliga behovet af spirituosa skulle afsevärdt bidra till en effektivare beskattning af brännvinsförsäljningen. Utskottets sålunda uttalade åsikt har under den nya brännvinsförordningens tillämpning visat sig fullt riktig. Genom Riksdagens beslut i öfverensstämmelse med utskottets hemställan är också principen erkänd, att all handel med spirituosa bör gå genom de härför särskildt bildade bolagen. Bemälda särskilda utskott erkänner också att ett utsträckande af skyldigheten att inköpa erforderligt brännvin hos vederbörande bolag äfven till innehafvare af öfverlätta utminuteringsrättigheter skulle medföra dels effektivare beskattning och dels minskning af antalet rättigheter. Som likväl principens genomförande i sådan omfattning syntes utskottet för det dåvarande möta vissa svårigheter, ansåg det sig icke böra för tillfället tillstyrka stadgande i dylikt hänseende.

Emellertid tillåta vi oss rikta uppmärksamheten på särskilda utskottets ofvannämnda uttalande i fråga om beskattningens effektivitet och rättigheternas minskning. Tvenne fördelar skulle alltså vinnas, därest stadgande infördes om likställighet i berörda hänseende emellan innehafvarna af båda slagen af försäljningsrättigheter. Vidtoges tillika den ändring i förordningen, att innehafvare af öfverlätten rättighet skulle vara förpliktad att erlägga viss afgift för det verkligt försälda litertalet spirituosa och icke blott — såsom nu är fallet — för det beräknade, vore jämväl detta ägnadt att hindra den enskilde att tillskansa sig fördelar på det allmännas bekostnad och att i någon mån minska försäljningsställets antal och därmed äfven förbrukningen.

Det har påståtts, att någon ändring af förordningen i här ofvan antydd riktning skulle vara öfverflödigt, enär det står det öfverlåtande bolaget fritt att vid upprättande af kontrakt med de s. k. vinhandlarna stipulera såsom villkor, att all spirituosa skall inköpas hos bolaget och afgiften utgå för det litertal, som verkligen försäljes. Vi tro dock icke, att blotta möjligheten af sådan öfverenskommelse emellan det kontrakterande bolaget och vinhandlarna är till fyllest. Erfarenheten här från Stockholm äfvensom från andra platser gifver vid handen, att man ej har att vänta, att saken

tillfredsställande ordnas på frivillighetens väg, utan att klara och tydliga lagbestämmelser äro af nöden.

Andra kammaren har för sin del ansett, att en ändring af förordningen på sätt ofvan framhållits vore behöflig. Med anledning af en inom kammaren vid fjolårets riksdag i ämnet väckt motion (nr 11) beslöt nämligen kammaren med 108 röster mot 87 att aflåta en skrifvelse till Kungl. Maj:t med anhållan om utredning, huruvida icke sådan ändring lämpligen borde vidtagas.

Då vi anse frågan vara af den vikt, att den ånyo bör föreläggas Riksdagen, tillåta vi oss i öfverensstämmelse med Andra kammarens ofvan nämnda beslut vid fjolårets riksdag vördsamt hemställa,

att Riksdagen ville besluta att i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t låta utreda, huruvida icke sådan ändring af gällande förordning angående försäljning af brännvin lämpligen kunde vidtagas, att bolag, som i 12 och 14 §§ af nämnda förordning omförmäles, förpliktades att vid öfverlåtande af utminuteringsrättighet stadga som villkor, att den, som fått sådan rättighet på sig öfverlåten, skall vara skyldig att hos bolaget inköpa allt för rörelsen erforderligt egentligt brännvin och det brännvin i öfrigt, som bolaget tillhandahåller i sin rörelse, äfvensom att afgift för sålunda öfverlåten rättighet skall utgå efter det verkliga försålda litertetal spirituosa, samt därefter förelägga Riksdagen det förslag i ämnet, hvartill utredningen kan föranleda.

Stockholm den 27 januari 1911.

Ulrik Leander. Robert Johansson. Oskar Lagerblad. Per N:son Bosson.

O. H. Waldén. Gottfr. Thavenius. A. Thylander. Janne Tynell.

Gustaf Strömberg. Herm. Carlson. N. A:son Berg. Carl Jansson.

J. P. Igel. Bernh. Eriksson. Joh. Ström. Robert Karlsson. C. G. Thor.

P. Bengtson. Johan Forssell. Joh. Norlén. Oskar Berg. J. Byström.

Nils Larsson. Karl Martin. C. E. Svensson. Edvard Johansson.

C. A. Danielsson. Sven Linders.